ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради університету
25 червня 2026 року,
протокол № 13.

Т.в.о. ректора, голова вченої ради
університету, доктор юридичних наук,
професор
_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

25 червня 2026 року

М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«АКАДЕМІЧНЕ ПИСЬМО ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ»
для підготовки на третьому (освітньо-науковому) рівні
здобувачів ступеня доктора філософії
зі спеціальності D8 Право
галузі знань D Бізнес, адміністрування та право
Освітньо-наукова програма «Доктор філософії з права»

м. Хмельницький
2026

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри мовознавства,
кандидатка педагогічних наук, доцентка _____ Ольга РЕМБАЧ
10 червня 2026 року

СХВАЛЕНО:

Рішення кафедри мовознавства
10 червня 2026 року, протокол № 11

Завідувачка кафедри,
докторка педагогічних наук,
професорка _____ Ольга НАГОРНА
10 червня 2026 року

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми,
доктор юридичних наук, професор _____ Іван КОСТЯШКІН
18 червня 2026 року

Декан юридичного факультету,
кандидат юридичних наук, доцент
18 червня 2026 року _____ Віктор ЗАХАРЧУК

Рішення методичної ради університету
18 червня 2026 року, протокол № 8

Перша проректорка, голова методичної ради університету, кандидатка наук з державного управління, доцентка _____ Ірина КОВТУН
18 червня 2026 року

Обліковий обсяг – 0,54 ум. др. арк.

ЗМІСТ

		Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни	3
2.	Заплановані результати навчання	3
3.	Програма навчальної дисципліни	4
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	6
	4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	6
	4.2. Аудиторні заняття	7
	4.3. Самостійна робота	7
5.	Методи навчання та контролю	7
6.	Схема нарахування балів	8
7.	Рекомендована література	8
	7.1. Основна література	8
	7.2. Допоміжна література	9
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	10

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–	D Бізнес, адміністрування та право
2.	Код і назва спеціальності	–	D8 Право
3.	Назва спеціалізації	–	спеціалізація не передбачена
4.	Назва дисципліни	–	Академічне письмо іноземною мовою
5.	Тип дисципліни	–	обов’язкова
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	третій
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	Доктор філософії
11.	Обсяг вивчення дисципліни:		
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	3,0/90
12.	Форма семестрового контролю	–	залік
13.	Місце дисципліни в логічній схемі:		
	1) попередні дисципліни	–	D8.Д.О.4 Наукові комунікації українською та іноземними мовами
	2) супутні дисципліни	–	D8.Д.О.6 Методологія правничих досліджень
	3) наступні дисципліни	–	D8.Д.О.8 Організація правничої освіти та науки
14.	Мова вивчення дисципліни	–	англійська.

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобувається під час вивчення навчальної дисципліни	**ЗК4** Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.
Програмні результати навчання	**РН2** Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних

	наукових виданнях. **РН10** Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження. **РН11** Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Академічний стиль: загальний огляд. Науковий текст: структурно-смислові компоненти; лексико-граматичні та стилістичні особливості. Жанри іншомовних наукових текстів

Академічне письмо як спеціальний навик та невід'ємна складова наукової компетентності здобувачів третього рівня освіти. Предмет та завдання курсу.

Стиль та мова англійський академічних текстів. Характерні риси академічного письма англомовних наукових текстів.

Поняття жанру. Загальна характеристика жанрів англомовного академічного письма: монографія, дисертація, реферат, наукова стаття, анотація, тези, рецензія.

Науковий текст: види наукових текстів (наративні, дескриптивні та детерміновані); структурно-смислові компоненти наукового тексту; етапи написання наукових текстів.

Лексико-стилістичні особливості наукової літератури.

Лексика та фразеологія наукового тексту. Концепт, поняття, термін. Термінотворення. Терміносфера фаху. Понятійний апарат.

Умовні позначення, символи, скорочення і терміни в іншомовному науковому тексті.

Лексико-граматичні особливості наукової літератури. Граматичні конструкції, звороти наукових текстів. Пунктуація.

Граматика: система часових форм дієслова; правила узгодження часів в англійській мові; активний та пасивний стан дієслова; особливості вживання та перекладу пасивних конструкцій; категорія числа іменника; особливості утворення множини іменників; іменники, які вживаються тільки в однині/множині; злічувальні / незлічувальні іменники; вживання означеного і неозначеного артикля у англійській мові; займенники.

Синтаксис: безособові речення; структурні та семантичні типи простих речень; узгодження присудка з підметом; інверсія.

Лексикологія: терміни; неологізми; запозичені слова.

Тема 2. Теорія та практика перекладу наукової англомовної літератури.

Поняття та техніка перекладу наукової літератури. Теоретичні принципи та жанрові особливості перекладу. Особливості мови і стилю в теорії і практиці перекладу наукової та правничої літератури.

Лексичні особливості перекладу (багатозначність, конверсія, синонімія, неологізми, «фальшиві друзі перекладача», британський та американський варіанти англійської мови, терміни, уживані вирази та службові слова, іншомовні запозичення правничої термінології, абревіатури, умовні позначення, власні назви, англійська система мір та ваги тощо).

Синтаксичні особливості перекладу (умовне речення, неозначено-особові та безособові речення, безсполучникові підрядні речення, складнопідрядні речення, еліпсис, емфаза, інверсія, подвійне керування та ін.).

Основні перекладацькі стратегії та трансформації у науковому перекладі.

Практичні аспекти перекладу різних жанрів англомовної наукової літератури.

Особливості користування словниками і довідковою літературою. Онлайн словники.

Тема 3. Теоретичні засади реферування та анотування

Жанри англійських академічних текстів.

Методи обробки інформації тексту за фахом: анотування і реферування.

Призначення, структура, лексико-граматичні особливості анотації та реферату.

Типи анотацій: рекомендаційні та довідкові, описові та інформаційні.

Типи рефератів: реферат-конспект, реферат-резюме, оглядовий реферат.

Загальні вимоги до написання анотацій та рефератів.

Лінгвістичні особливості реферування та анотування англомовного тексту. Мовні кліше та корисні вирази для оформлення частин реферату та анотацій.

Граматичні труднощі під час реферування та анотування.

Граматика: категорія способу дієслова; умовний спосіб дієслова; підрядні речення умови; особливості вживання та перекладу модальних конструкцій.

Лексикологія: словотворення: наукові префікси та суфікси; конверсія.

Тема 4. Написання наукових статей, тез доповідей та анотацій іноземною мовою.

Композиційні та стильові особливості наукових статей для англомовних видань. Обсяг, композиційна і змістова структура, засоби формальної зв'язності (типові лінгвістичні структури).

Методика складання та етапи написання наукових статей іноземною мовою. Структура наукової статті. Форма, мова і обсяг наукових статей іноземною мовою. Мова наукової статті: лексичні та фразеологічні кліше; граматичний регістр. Оформлення статей.

Анотація до наукової статті. Композиція анотації.

Тези доповідей. Вимоги до написання тез.

Граматика: неозначені форми дієслова (інфінітив, герундій, дієприкметник), їхні синтаксичні функції та вживання. Герундій та герундіальні конструкції в наукових текстах. Дієприкметники та дієприкметникові звороти. Переклад та вживання в науковій літературі. Особливості перекладу інфінітиву та інфінітивних конструкцій.

Тема 5. Наукове та ділове листування. Написання грантів як вид професійного спілкування

Лист-запит. Лист-звернення.

Написання резюме. Формат резюме англійською мовою (Functional CV/Resume, Target CV, Alternative CV, Combined CV).

Основи написання грантів.

Граматика: неозначені форми дієслова (інфінітив, герундій, дієприкметник), їхні синтаксичні функції та вживання. Герундій та герундіальні конструкції в наукових текстах. Дієприкметники та дієприкметникові звороти. Переклад та вживання в науковій літературі. Особливості перекладу інфінітиву та інфінітивних конструкцій.

Синтаксис: типи складних речень.

Лексикологія: полісемія; збіг і різниця інтернаціоналізмів.

Тема 6. Загальна характеристика дослідницької роботи. Стратегії й тактики спілкування в академічному середовищі.

Загальна характеристика дослідницької роботи.

Стратегії й тактики спілкування в академічному середовищі.

Комунікативні стратегії переконання в англомовному науковому дискурсі.

Методологія наукового дослідження. Загальна характеристика дослідницької роботи. Структурні елементи дисертації. Дослідницький дискурс. Конференції.

Стратегії й тактики спілкування в академічному середовищі. Класифікація мовних тактик та стратегій впливу. Комунікативні стратегії переконання в англомовному науковому дискурсі.

Медіа-компетенція. Наукова етика. Плагіат.

Синтаксис: предикативні комплекси.

Лексикологія: скорочення та скорочені терміни.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			л	п/с	лаб.	інд	с.р.		л	п/с	лаб.	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	**Тема 1.** Академічний стиль: загальний огляд. Науковий текст: структурно-смислові компоненти, лексико-граматичні та стилістичні особливості. Жанри іншомовних наукових текстів	15		4			11	15		2			13
2	**Тема 2.** Теорія та практика перекладу наукової англомовної літератури.	15		4			11	15		2			13
3	**Тема 3.** Теоретичні засади реферування та анотування	15		4			11	15		2			13
4	**Тема 4.** Написання наукових статей, тез доповідей та анотацій іноземною мовою.	15		4			11	17		4			13
5	**Тема 5.** Наукове та ділове листування. Написання грантів як вид професійного спілкування	15		4			11	15		2			13
6	**Тема 6.** Загальна характеристика дослідницької роботи. Стратегії й тактики спілкування в академічному середовищі.	15		4			11	13		2			11
	Усього	**90**		**24**			**66**	**90**		**14**			**76**

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в в силабусі навчальної дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів зазначаються в силабусі навчальної дисципліни.

4.3.3. Види самостійної роботи аспірантів за цільовим призначенням:

- вивчення нового матеріалу: читання та конспектування різних джерел інформації (підручників, методичних вказівок вітчизняних та зарубіжних авторів, статей періодичних видань); перегляд відеозаписів;
- поглиблене вивчення матеріалу: підготовка до практичних занять, контрольних робіт та тестування; виконання типових завдань;
- вивчення матеріалу з використанням елементів творчості: розв'язання нестандартних завдань; складання рефератів, анотацій, доповідей, інформацій із заданої теми;
- поглиблення знань засобами сучасних навчальних технологій, а саме, мультимедійних мовних курсів, відповідних сайтів Інтернету.

5. Методи навчання та контролю

Методи навчання:

- словесні методи навчання: розповідь, пояснення, бесіда, навчальна дискусія.
- наочні методи навчання: ілюстрування, демонстрування;
- практичні методи навчання: лексико-граматичні вправи;
- активні методи навчання: моделювання професійних ситуацій (кейс-метод), рольові та ділові ігри, проведення «круглих столів», «мозкові атаки».

Система оцінювання результатів успішності засвоєння знань, вмінь, комунікацій, автономності та відповідальності аспірантів включає поточний та підсумковий/семестровий контроль результатів навчання.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять і оцінюється сумою набраних балів.

Поточний контроль знань аспірантів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- усне, фронтальне та індивідуальне опитування на практичних заняттях;
- виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- реферування автентичних текстів за фахом;
- складання анотацій до фахових статей;
- підготовка презентацій з пропонованих тем;
- написання тез доповідей;
- складання окремих видів ділової кореспонденції.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку, за умови якщо здобувач освіти за поточний контроль накопичив менше 36 балів, або бажає отримати підсумковий бал вищий за розрахунковий, який обчислюється за формулою:

$$\sum c = Бпк*100 / 60, \text{ де:}$$

$\sum c$ – загальна кількість балів;

Бпк – кількість балів, отриманих за поточний контроль.

Структура залікового білету включає 40 тестових завдань різної складності.

Структура залікового білету включає:

1. Лексико-граматичні завдання (10 балів).
2. Написання іноземною мовою анотації до англомовної наукової статті з фаху (робота зі словником). Обсяг тексту 2500 друкованих знаків. Час на підготовку 35 хвилин. (20 балів) Перевіряються навички та уміння ознайомлювального читання мовчки та письмового викладення іноземною мовою основного змісту прочитаного.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

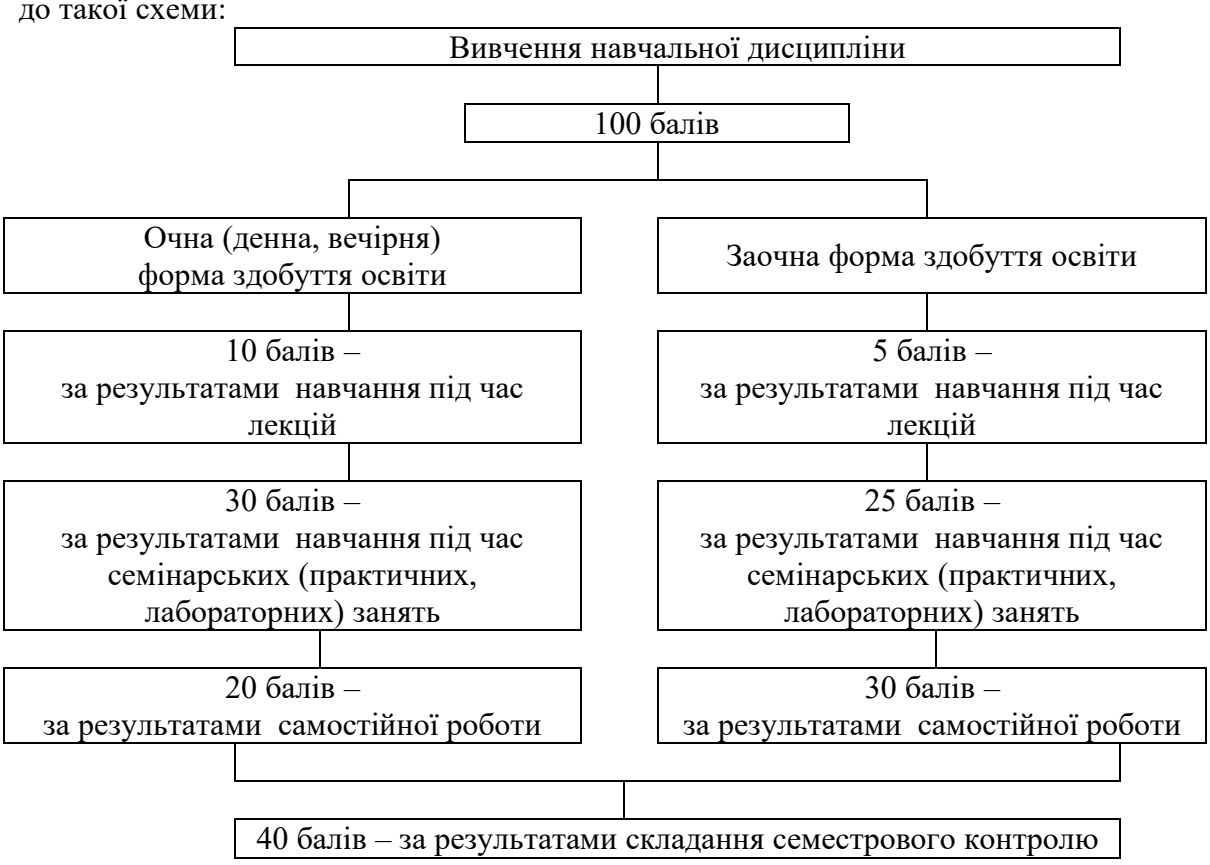

Рис. 1. Схема нарахування балів

6.2. Обсяг балів, здобутих здобувачем освіти під час практичних занять, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань визначаються в силабусі дисципліни.

7. Рекомендовані джерела для вивчення навчальної дисципліни

7.1. Основні джерела

1. Бахов І. С. English for Post-Graduate Students. Англійська мова для аспірантів і здобувачів: навчальний посібник. Київ: МАУП, 2008.
2. Вступ до академічного письма: навчальний посібник для здобувачів наукового ступеня доктора філософії в галузі права / О. Жигадло, І. Заярна, Т. Трубчанінова. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 88 с.
3. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця, Нова книга, 2004. 576 с.

4. Лишенко Л.Л. Навчальний посібник для аспірантів немовних факультетів/ Л.Л. Лишенко, В.О. Ужик, О.А. Сергєєва. “Practice in scientific reading”. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2004. 120 с.

5. Марчишина А.А. Basics of Academic Writing: навчальний посібник з основ наукового письма. Кам’янець-Подільський: Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 168 с.

6. Юридична англійська мова крізь призму права України: навч.посіб. / За заг.ред. Заярної І.С., Трубчанінової Т.А.;.- Одеса: Гельветика, 2021.- 394 с.

7. Яхонтова Т.В. Основи англомовного наукового письма: навчальний посібник для студентів, аспірантів і науковців. Вид. 2-ге. Львів: ПАІС, 2003. 220 с.

8. Edward de Chazal & Sam McCarter. Oxford EAP / A course in English for Academic Purposes. Upper-intermediate/B2, Oxford University press, 2015. 239 p.

9. English for Academics / A communication skills course for tutors, lecturers and PhD students. Book 1. Cambridge University Press & British Council, 2014. 175 p.

10. English for Academics / A communication skills course for tutors, lecturers and PhD students. Book 2. Cambridge University Press & British Council, 2015. 171 p.

11. Hogue A. First Steps in Academic Writing (The Longman Academic Writing Series). UK: Pearson & Longman, 2008. 229 p.

12. Michael McCarthy & Felicity O’Dell. Academic Vocabulary in Use. Cambridge University Press, 2019. 144 p.

13. Wallwork A. English for Academic Research: Vocabulary Exercises. 2nd printing. Springer, 2016. 203 p.

7.2. Допоміжні джерела

1. Віт Н.П., Румянцева О.А. Презентація наукового дослідження у форматі Power Point: метод. рек. до навчальної дисципліни «Академічне письмо іноземною мовою (англійською)» для здобувачів третього рівня вищої освіти. Одеса: ОНУ, 2021. 24 с. URL: http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/30739/1/Practical.pdf.

2. Ільченко О. Англійська мова для науковців. Київ: АТ «КоДр», 1996. 241 с.

3. Хименко В.В. Навчальний посібник для аспірантів з англійської мови “Practical guide for postgraduates”. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2002. 113 с.

4. Murphy R. English Grammar in Use: a self-study reference and practice book for intermediate students. Cambridge University Press, 2000. 350 p.

5. Christensen L.L. The Hands-on Guide for Science Communicatiors: a Step-By-Step Approach to Public Outreach. NY: Springer Science Business Media, LLC, 2007. 267 p.

6. Entdeckungsreise D-A-CH. Kursbuch zur Landeskunde. Langenscheidt, 2011. 145 S.

7. Jordan R. Academic Writing Course. Harlow: Longman, 1998. 167 p.

8. Jordan R. English for Academic Purposes. Cambridge: Cambridge University Press, 1997. 186 p.

9. Moutsou E. Use of English. B2 for all exams. Published by: MM Publication, 2009. 184 p.

10. Rembach O. Culture as a way of cognition of law (social and cultural paradigm law). *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва: наук*. Київ: ІДЕЯ-ПРИНТ, 2019. № 3. С. 130–139.

11. Rembach O. Innovative Approach to the Assessment of the Company’s intellectual Capital. *Academy of Strategic Management Journal*. Volume 18, Issue 2, 2019. pg. 1–7.

12. Rembach O. University Students` Satisfaction: The Impact of Computer-mediated Blended Learning. *Revista romaneasca pentru educatie multidimensionala – Journal for Multidimensional Education, Editura Lumen, Department of Economics*, vol. 11 (4Sup1), 2019. pages 221–241, December.

13. Silvia P.J. How to Write a Lot: A Practical Guide to Productive Academic Writing. USA: American Psychological Association, 2007. 149 p.

14. Templeton M. Public Speaking and Presentations. USA: The McGraw-Hill Companies, 2010. 272 p.

15. Wallwork A. English for Presentations at International Conferences. NY: Springer Science+Business Media, LLC, 2010. 196 p.

16. Wallwork A. English for Writing Research Papers. NY: Springer Science Business Media, LLC, 2011. 349 p.

7.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Bielefeld Academic Search Engine пошукова система академічних веб-ресурсів. – Режим доступу: https://www.base-search.net/
2. Bell English Online [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.bellenglish.com/
3. English with the BBC Service [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/index.shtml
4. Oxford University Press [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.oup.co.uk/
5. OUP online [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.oup.com/online/
6. Longman Dictionary [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.ldoceonline.com/
7. База даних дисертацій та авторефератів. – Режим доступу: http://disser.com.ua/
8. База даних наукових публікацій. – Режим доступу: http://www.freefullpdf.com/
9. База даних Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/
10. Бібліотечний каталог, який допомагає знаходити бібліотечні матеріали в Інтернеті. – Режим доступу: https://www.worldcat.org/search
11. Бібліотека Мічиганського університету. – Режим доступу: https://www.lib.umich.edu/
12. Веб-сайт Міністерства освіти і науки України. – Режим доступу: http://mon.gov.ua
13. Веб-сайт Національного фонду досліджень України. – Режим доступу: https://nrfu.org.ua/
14. Інформаційно-пошукова система «Законодавство України». – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/
15. Наукометрична база даних Scopus. – Режим доступу: https://www.scopus.com
16. Наукометрична база даних. – Режим доступу: Web of Science https://www.webofscience.com
17. Онлайн-каталог високоякісних журналів з відкритим доступом. – Режим доступу: https://doaj.org/
18. Система наукометричного моніторингу суб’єктів наукової діяльності України. – Режим доступу: http://uincit.uran.ua/